

KLĀTIENES MĀCĪBU PROGRAMMA¹

Mācību programmas mērķi un uzdevumi

Mērķis: Pilnveidot vispārējo pakalpojumu sniedzēju izpratni un zināšanas par darbu ar personām ar garīga rakstura traucējumiem, tādējādi mobilizējot vietējo kopienu pašvaldībā dzīvojošo personu ar garīga rakstura traucējumiem (GRT) atbalstam.

Uzdevumi:

- Veidot izpratni par personām ar garīga rakstura traucējumiem, viņu vajadzībām un atbalsta sniegšanas iespējām
- Apgūt nepieciešamās pamatzināšanas un prasmes komunikācijai un atbilstoša atbalsta sniegšanai personām ar garīga rakstura traucējumiem
- Veidot cieņpilnu attieksmi pret personām ar garīga rakstura traucējumiem

Mācību programmas mērķa grupa:

Valsts un pašvaldību iestāžu darbinieki, vispārējo pakalpojumu sniedzēji (apkalpošanas, banku, tirdzniecības sektora, sabiedriskā transporta un bibliotēku un citu vietējo iestāžu darbinieki), darba devēji, reģionālo mediju pārstāvji, u.c.

Programmā izmantotās mācību metodes:

Prāta vētra, darbs ar tekstu, jautājumi/atbildes, grupu diskusija, grupu aplis, lekcija, prezentācija, videomateriālu analīze, situāciju analīze, lomu spēles, individuālais darbs, darbs pāros, darbs grupā, demonstrējumi, problēmu risinājums u.c.

Laika grafiks: Apmācību programmas apjoms: 16 akadēmiskās stundas, 2 klātienes mācību dienas

Dienas plānojums:

10.00 – 11.30.	Nodarbība
11.30. – 11.45.	Kafijas pauze
11.45. – 13.15.	Nodarbība
13.15. – 13.45.	Pusdienu pauze
13.45. – 15.15.	Nodarbība
15.15. – 15.30.	Kafijas pauze
15.30. – 17.00	Nodarbība

Nodarbības ilgums: 90 minūtes

¹ Programma ir sagatavota RC ZELDA projekta "ES gribu būt starp JUMS" ietvaros, ko finansē Islande, Lihtenšteina un Norvēģija caur EEZ un Norvēģijas grantu programmu "Aktīvo iedzīvotāju fonds." Projekta mērķis ir nodrošināt vienlīdzīgu pieeju tiesību aizsardzības līdzekļiem personām ar garīga rakstura traucējumiem, tādējādi mazinot sabiedrības aizspriedumus un uzlabojot iespējas iekļauties vietējā kopienā.

1. Nodarbība
<p>1. Ievads:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Iepazīšanās, dalībnieku gaidas no semināra <p>2. Dažādības apzināšanās un pieņemšana</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ko nozīmē dažādība, aizspriedumi un stigmatizācija • Dažādības nozīme darbā ar personām ar GRT <p>Izmantotās metodes: grupu aplis, individuālais darbs, prāta vētra, lekcija, prezentācija, grupu diskusija</p>
2. Nodarbība
<p>ANO Konvencija par personu ar invaliditāti tiesībām: ko tas nozīmē pakalpojumu sniedzējiem</p> <ul style="list-style-type: none"> • ANO Konvencija par personu ar invaliditāti tiesībām: vēsture un vērtības • 12. pants par tiesībām uz rīcībspēju un tiesībspēju: rīcībspējas ierobežošana un alternatīvas • 19. pants par tiesībām uz neatkarīgu dzīvi un iekļaušanu sabiedrībā: deinstitucionalizācija Latvijā <p>Izmantotās metodes: lekcija, prezentācija, video materiāli, grupu diskusija, jautājumi un atbildes</p>
3. Nodarbība
<p>Pilngadīgu personu ar GRT raksturojums:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Diagnozes nozīme psihiatrijā • Garīgā veselība: terminoloģija un klasifikācija • Psihiskās saslimšanas – raksturojums, cēloņi, izplatītākās saslimšanas • Intelektuālās attīstības traucējumi – raksturojums, cēloņi • Atšķirība starp intelektuālās attīstības traucējumiem un psihiskām saslimšanām • Citi garīga rakstura traucējumi (autiskā spektra traucējumi, uzmanības deficīta un hiperaktivitātes sindroms) – raksturojums, cēloņi <p>Izmantotās metodes: lekcija, prezentācija, grupu diskusija, jautājumi un atbildes</p>
4. Nodarbība
<p>Komunikācijas veidi un paņēmieni saskarsmē ar neverbāliem cilvēkiem</p> <ul style="list-style-type: none"> • Komunikācija – ievads • Kāpēc cilvēki var nekomunicēt verbāli – cēloņi • Stigmas ietekme uz komunikāciju ar neverbāliem cilvēkiem • Uzvedības nozīme komunikācijā ar neverbāliem cilvēkiem • Alternatīvā un augumentatīvā komunikācija <p>Izmantotās metodes: lekcija, prezentācija, video materiāli, situāciju analīze, lomu spēles, demonstrējumi, jautājumi un atbildes</p>
5. Nodarbība
Komunikācijas paņēmieni saskarsmē ar verbāliem cilvēkiem ar GRT

- Valodas nozīme komunikācijā
- Aktīva klausīšanās un validēšana komunikācijā
- Jautājumu veidi; kādi jautājumi ir noderīgi komunikācijā ar verbāliem cilvēkiem ar GRT
- Pakalpojumu sniedzēju mērķi komunikācijā un kā tos sasniegt ar komunikācijas prasmēm
- Kā verbāla komunikācija var palīdzēt regulēt emocijas un risināt sarežģītas situācijas darbā ar personām ar GRT

Izmantotās metodes: lekcija, prezentācija, video materiāli, demonstrējumi, lomu spēles, darbs pāros, problēmu risinājums, jautājumi un atbildes

6. Nodarbība

Kā komunicēt ar cilvēkiem ar dažādiem GRT – komunikācijas īpatnības un ieteikumi

- Depresija un trauksme
- Šizofrēnija
- Autiskā spektra traucējumi
- Intelektuālas attīstības traucējumi
- Uzmanības deficīta un hiperaktivitātes sindroms

Izmantotas metodes: lekcija, prezentācija, video materiāli, grupu diskusija, situāciju analīze, jautājumi un atbildes

7. Nodarbība

Vieglās valodas izmantošana saskarsmē ar personām ar garīga rakstura traucējumiem

- Vieglā valoda: ievads
- Vieglās valodas tekstu veidošanas pamatprincipi
- Informācija vieglā valoda – piemēri, noderīgie resursi

Izmantotās metodes: lekcija, prezentācija, grupu diskusija, jautājumi un atbildes

8. Nodarbība

1. Vieglās valodas izmantošana saskarsmē ar personām ar garīga rakstura traucējumiem (turpinājums)

- Praktiskais darbs ar tekstu – pakalpojumu sniedzēju informatīvie materiāli par sniegtajiem pakalpojumiem

2. Mācību noslēgums

- Noslēguma diskusija
- Atgriezeniskās saites sniegšana

Izmantotās metodes: darbs ar tekstu, problēmu risinājums, grupu diskusija, grupu aplis

Video sižeti

- <https://youtu.be/sYy-Jt9v7s?si=2mh90xQGDpDKghDg>
- <https://youtu.be/MKwHC7HSujo?si=9FIBLKM8dprZrHRO>
- <https://youtu.be/GrpfdgPOQUE?si=sjBNkKhJcf0aumfd>
- <https://youtu.be/VRu1C8jjxzU?si=AW1OmoAAHJTq0RgV>